

## شناسنامه و استاندارد خدمت

کشیدن دندان رویش یافته یا ریشه آشکار (خارج کردن با الواتور و یا با فورسپس)

**کمیته مشاوران جهت تنظیم و تدوین:**

**دکتر عباس کریمی متخصص جراحی دهان، فک و صورت، عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران**

**دکتر رضا تبریزی متخصص جراحی دهان، فک و صورت، عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی**

**دکتر بهزاد رهسپار متخصص جراحی دهان، فک و صورت، رئیس انجمن جراحان دهان، فک و صورت**

**دکتر شیرانی متخصص جراحی دهان، فک و صورت عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران**

**دکتر عزیزاده اسکویی متخصص دندانپزشکی ترمیمی عضو انجمن متخصصین دندانپزشکی ترمیمی**

**دکتر معین تقوی دبیر مورد رشته تخصصی پرودانتیکس**

**دکتر خامی استاد سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران**

**دکتر جلالی دبیر مورد رشته تخصصی بیهوشی**

**دکتر حصاری دبیر مورد رشته دندانپزشکی عمومی**

**با همکاری:**

**اداره دندانپزشکی مرکز مدیریت پیوند و درمان بیماری ها معاونت درمان**

**مرکز نظارت و اعتباربخشی امور درمان معاونت درمان**

**تحت نظر:**

**دکتر سعید کریمی عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی و معاون محترم درمان**

**مشاور: دکتر ساناز بخشنده رییس گروه تدوین استاندارد و راهنمای بالینی معاونت درمان**

**تحت نظارت فنی:**

**گروه تدوین استاندارد و راهنماهای سلامت**

**دفتر ارزیابی فن آوری، تدوین استاندارد و تعرفه سلامت**

## مقدمه:

### الف) عنوان دقیق خدمت مورد بررسی (فارسی و لاتین) به همراه کد ملی:

کشیدن دندان رویش یافته یا ریشه آشکار (خارج کردن با الواتور ویا با فورسپس) با کد ملی : D7140

Extraction,erupted tooth or exposed root (elevation and/or forceps removal)

### ب) تعریف و تشریح خدمت مورد بررسی :

خارج کردن دندان روییده و یا ریشه‌ی باقیمانده‌ی آشکار به روش غیر جراحی و با استفاده از الواتور و یا فورسپس بدون نیاز به برش جراحی با احتمال نیاز به بخیه و در بیمارانی که دندان رویش یافته به علت پوسیدگی بیش از حد یا مشکلات لثه‌ای یا تداخل در درمان ارتودنسی و یا پروتز قابل نگهداری نباشد کاندید خارج سازی می‌باشند.

### ج) اقدامات یا پروسیجرهای ضروری جهت درمان بیماری:

#### • ارزیابی قبل از انجام پروسیجر

۱-ارزیابی سیستمیک بیمار (بیماری‌هایی که با تزریق داروی بی‌حسی و یا خارج‌سازی دندان تداخل داشته باشند)

الف-بیماری قلبی (سابقه بیماری کرونری قلبی و بیماری مادرزادی مانند مشکلات دریچه‌ای)

ب- بیماری‌های غدد (دیابت و تیروئید . ....)

پ-آسم و مشکلات تنفسی

ج-مشکلات انعقادی (مادرزادی و یا اکتسابی) (مصرف داروهای ضد انعقاد)

د-مشکلات کلیوی و کبد (تجویز داروی بی‌حسی و داروهای بعد از درمان)

ه- بیماری‌های مربوط به سیستم ایمنی و شیمی درمانی (داروهای بیس فسفونات و کورتون )

ن- سابقه رادیوتراپی در ناحیه سر و گردن

م- مشاوره با متخصص مربوطه در صورت نیاز

۲- ارزیابی تصویربرداری جهت بررسی پیچیدگی نوع پروسیجر بر اساس نظر دندانپزشک معالج، برای بررسی وضعیت ریشه

، وجود ضایعه پاتولوژیک وسیع یا ناشناخته ( ارجاع به متخصص جراحی فک و دهان و دندان)

### • ارزیابی حین انجام پروسیجر

- وجود زخم یا لقی نامعمول (دندان شناور که نشان دهنده بیماری سیستمیک مانند لانگراهانس)

- بررسی میزان باز شدن دهان/ بررسی توانایی همکاری بیمار/ بررسی عمق بیحسی

- در صورت نیاز کنار زدن بافت نرم

### • ارزیابی بعد از انجام پروسیجر

ارزیابی خونریزی و درد نامعمول بعد از خارج سازی

شرح مراقبت های لازم پس از عمل

ارزیابی روند ترمیم بافت نرم و یا سخت

ارزیابی رعایت بهداشت موضع

### • کنترل عوارض جانبی انجام پروسیجر

کنترل خونریزی و در صورت نیاز به قرار دادن مواد ضد انعقاد یا بخیه بسته به مورد

کنترل درد و تورم تاخیری با تجویز دهان شویه و مسکن و در صورت نیاز آنتی بیوتیک مربوطه

کنترل شکستگی احتمالی آلوئول. درمان باز شدن سینوس. کنترل حفره خشک.

**د) تواتر ارائه خدمت (تعداد دفعات مورد نیاز / فواصل انجام)**

بسته به مورد و شرایط بیمار بر اساس قضاوت کلینیکی می تواند متغیر باشد .

**ه) افراد صاحب صلاحیت جهت تجویز (Order) / خدمت مربوطه و استاندارد تجویز:**

دندانپزشک عمومی و کلیه دندانپزشکان دارای مدرک دکترای تخصصی

**و) افراد صاحب صلاحیت جهت ارائه خدمت مربوطه:**

دندانپزشک عمومی و کلیه دندانپزشکان دارای مدرک دکترای تخصصی

**ز) عنوان و سطح تخصص های مورد نیاز (استاندارد) برای سایر اعضای تیم ارائه کننده خدمت:**

| ردیف | عنوان تخصص                  | تعداد مورد نیاز به طور استاندارد<br>به ازای ارائه هر خدمت | میزان تحصیلات<br>مورد نیاز | سابقه کار و یا دوره آموزشی<br>مصوب در صورت لزوم | نقش در فرایند<br>ارائه خدمت                                                                                                                   |
|------|-----------------------------|-----------------------------------------------------------|----------------------------|-------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ۱    | دستیار<br>کنار<br>دندانپزشک | ۱                                                         | حداقل دیپلم                | گذراندن دوره های مصوب<br>وزارت بهداشت           | کمک به<br>درمانگر استریل<br>و نگهداری<br>وسایل<br>آماده سازی<br>بیمار<br>ترخیص بیمار و<br>مراقبت های<br>پس از درمان<br>آموزش<br>مراقبت های پس |

|           |                     |             |   |      |   |
|-----------|---------------------|-------------|---|------|---|
| از درمان  |                     |             |   |      |   |
| -نوبت دهی | سابقه آشنایی با نرم | حداقل دیپلم | ۱ | منشی | ۲ |
| -همراهی   | افزارهای رایانه     |             |   |      |   |
| بیماران   |                     |             |   |      |   |
| -بایگانی  |                     |             |   |      |   |

### ج) استانداردهای فضای فیزیکی و مکان ارائه خدمت:

مطب

درمانگاه تخصصی دندانپزشکی

درمانگاه عمومی دارای بخش یا واحد دندانپزشکی

بیمارستان دارای بخش دندانپزشکی

مراکز جامع خدمات سلامت

\* ارائه خدمات دندانپزشکی همراه با خدمات بیهوشی sedation (، پایش ، بیهوشی و...) در درمانگاه های دندانپزشکی،

مراکز جراحی محدود و درمانگاه های دارای بخش دندانپزشکی ، بیمارستان ها و دانشکده های دندانپزشکی:

ماده -۱ انجام خدمات دندانپزشکی همراه با خدمات بیهوشی در درمانگاه ها، مراکز جراحی محدود و بیمارستانها قابل انجام خواهد بود .

ماده -۲ به جهت اختصار ، خدمات دندانپزشکی همراه با خدمات بیهوشی sedation (، پایش ، بیهوشی و...) ، خدمات همراه با بیهوشی گفته میشود.

ماده -۳ سطوح امکان انجام خدمات :

خدمات همراه با بیهوشی در ۳ سطح ذیل انجام خواهد شد:

۱-درمانگاه های دندانپزشکی ، درمانگاه های عمومی دارای بخش دندانپزشکی و دانشکده های دندانپزشکی

۲-مراکز جراحی محدود دارای بخش دندانپزشکی

### ۳- بیمارستان ها

تبصره ۱: دانشکده های دندانپزشکی می توانند در صورت اخذ مجوزهای لازم و معرفی مسئول فنی و رعایت کلیه ضوابط ، خدمات بیهوشی را ارائه نمایند.

تبصره ۲: انجام خدمات همراه با بیهوشی تحت هر عنوان sedation و .... در مطب های دندانپزشکی ممنوع می باشد.

ماده ۴- با توجه به اهمیت انتخاب دقیق بیماران برای دریافت خدمات همراه با بیهوشی رعایت نکات ذیل الزامی است:

۱- کلیه افرادی که قادر به تحمل درد نیستند ، همکاری لازم را جهت ارائه خدمات به عمل نمی آورند و یا متقاضی دریافت این خدمات هستند، می توانند از این خدمات استفاده نمایند.

۲- اخذ درخواست و رضایت فرد و یا قیم قانونی او ضروری است.

۳- بیمارانی در درمانگاه و مرکز جراحی محدود خدمات می گیرند که بیماری همراه نداشته و جهت کنترل بیماری نیاز به بستری شدن و مشاوره های تخصصی ندارند و بیمار همان روز مرخص میشود . در صورت نیاز به بستری شدن بیش از ۲۴ ساعت ، بیماران باید در بیمارستان این خدمات را دریافت نمایند.

تبصره ۱: کلیه بیمارانی که نیاز به دریافت جراحی های وسیع و بستری شدن پس از آن را دارند باید در بیمارستان این خدمات را دریافت نمایند.

تبصره ۲: طبق ضوابط پذیرش بیمار در مراکز جراحی محدود، در این مراکز نیز بیمارانی باید تحت خدمات همراه با بیهوشی قرار گیرند که احتمال خطر حین و بعد از عمل روی آنان حداقل ممکن باشد، بیمارانی که به دلیل داشتن بیماری همراه، ریسک عمل جراحی در آن ها بالاست نباید در این مراکز پذیرفته شوند.

تبصره ۳: در صورت انجام خدمات همراه با بیهوشی در دانشکده های دندانپزشکی ، باید کلیه امکانات مرکز جراحی محدود در آنها وجود داشته و مورد تأیید معاونت درمان دانشگاه مربوطه قرار گرفته باشد

۴- انجام کلیه مشاوره های لازم به صلاح دید دندانپزشک و متخصص بیهوشی، قبل از خدمات بیهوشی برای کلیه بیماران الزامی است.

### ط) تجهیزات پزشکی سرمایه ای به ازای هر خدمت:

۱- یونیت و تابوره استاندارد دندانپزشکی مجهز به ساکشن مرکزی و یا ساکشن پرتابل.

۲- اتو کلاو

۳- انواع فورسپس و الواتور مناسب برای دندان های مختلف دو فک

۴- ست بخیه شامل قیچی و سوزن گیر

سوند و پنس و آینه

رادیوگرافی

| میزان مصرف (تعداد یا نسبت) | اقلام مصرفی مورد نیاز                                                  | ردیف |
|----------------------------|------------------------------------------------------------------------|------|
| بسته به شرایط متفاوت است   | وسایل یکبار مصرف از جمله پیش بند ، ماسک ، دستکش، روکش ها، سرساکشن و... | ۱    |
| ۲                          | عینک یا شیلد محافظ برای بیمار و درمانگر                                | ۲    |
| ۱ تا ۲ عدد در هر قسمت      | کارپول بیحسی و سر سوزن                                                 | ۳    |
| بسته به شرایط متفاوت است   | گاز استریل                                                             | ۴    |
| در صورت نیاز               | ژل فوم یا سایر مواد هموستاتیک                                          | ۵    |

### ک) استانداردهای ثبت:

تمام پروسه و دارو ی تجویزی باید در پرونده ثبت شود

ثبت شرح حال و مطالبه ی اصلی بیمار. ثبت طرح درمان پیشنهادی. ثبت رضایت آگاهانه بیمار. ثبت درمان انجام شده با

جزییات. ثبت اتفاقات احتمالی حین عمل. ثبت نوع مواد مصرفی مورد استفاده از جمله داروی بیحسی و نخ بخیه. ثبت

همکاری بیمار. ثبت داروهای تجویز شده

### ل) اندیکاسیون های دقیق جهت تجویز خدمت:

۱-وجود شواهد بالینی و رادیوگرافیکی مبنی بر غیرقابل نگهداری بودن دندان.

۲-داشتن نامه ارجاع از سایر متخصصین مبنی بر ضرورت خارج کردن دندان بر اساس ضروریات پزشکی و یا درمانی

### م) شواهد علمی در خصوص کنتر اندیکاسیون های خدمت:

وجود بیماری های سیستمیک شدید و کنترل نشده  
 مصرف داروهایی که با ترمیم استخوانی هموستاز تداخل دارند (مصرف بیس فسفونات تزریقی)  
 عدم ثبات روانی بیمار  
 رادیوتراپی سر و گردن  
 دندان قابل نگهداری باشد.

### ن) مدت زمان ارائه هر واحد خدمت:

| ردیف | عنوان تخصص  | میزان تحصیلات  | مدت زمان مشارکت در فرایند ارائه خدمت | نوع مشارکت در قبل، حین و بعد از ارائه خدمت   |
|------|-------------|----------------|--------------------------------------|----------------------------------------------|
| ۱    | طبق بند (و) | دکترای حرفه ای | ۳۰ الی ۴۵ دقیقه                      | انجام کار و انجام اقدامات لازم قبل و بعد کار |

### س) مدت اقامت در بخش های مختلف بستری جهت ارائه هر بار خدمت مربوطه:

یک ساعت

در بیماران عادی نیازی به بستری نمی باشد.

در بیماران دارای مشکل سیستمیک یک تا چند روز (بیمارانی که تحت درمان انژی گواگولان طولانی اثر هستن و امکان قطع

دارو وجود ندارد باید بیمار در بیمارستان بستری شود و دارو به هپارین تغییر پیدا کند

بیمارانی که به خاطر اریتمی شدید یا مشکل قلبی وسیع نیاز به مونیتورینگ حین پروسیجر دارند

### ع) موارد ضروری جهت آموزش به بیمار :

- آموزش بصورت شفاهی و کتبی (فرم آموزشی) شامل مراقبت های لازم بعد از کشیدن (تغذیه ، مصرف دارو و رعایت

بهداشت دهان)

- عوارض احتمالی پس از درمان ( خونریزی ، عفونت و حفره خشک)

- زمان مراجعه مجدد در صورت بروز مشکل

- روش برقراری ارتباط اورژانسی با دندانپزشک در صورت لزوم

- بعد از کشیدن دندان اهمیت جایگزینی دندان توسط دندانپزشک به جهت جلوگیری از مشکلات آینده مانند حرکت دندان‌ها به ناحیه بی‌دندانی و ایجاد اینترفرنس و مشکل مفصل گیجگاهی به بیمار توضیح داده شود، تا بیمار دندان را جایگزین نماید.

#### **منابع:**

کتاب جراحی دهان و فک و صورت پترسون چاپ ۲۰۲۱

کتاب جراحی دهان و فک و صورت معاصر جیمز هاپ ویرایش ۷ هفتم

